

Znamy laureatów Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello

2020-11-17

Kapituła Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka, wyłoniła laureatów tegorocznej, siedemnastej edycji nagrody. W tym roku uhonorowani zostaną: Hussein Koro Ibrahim Alqaidi, białoruskie Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” oraz Marian Turski.

Ustanowiona w 2003 przez Stowarzyszenie Willa Decjusza Polska Nagroda im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (2002-2003), przyznawana jest osobom i organizacjom pozarządowym za ich działania na rzecz ochrony i promocji praw człowieka oraz pokojowego współistnienia i współdziałania społeczeństw, religii i kultur.

Do tegorocznej, siedemnastej edycji zgłoszono ponad 30 kandydatur. Wśród nominowanych znalazły się osoby i organizacje z różnych stron świata m.in. z Polski, Słowacji, Białorusi, Somalii, Libanu, Iraku i Syrii, działające na rzecz praw człowieka oraz dialogu religii i kultur.

Laureatów wyłoniła Kapituła, w której pracach wzięli udział przedstawiciele: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Ambasadora Federacyjnej Republiki Brazylii, Ambasadora Królestwa Szwecji w Polsce, Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców, Ministerstw Spraw Zagranicznych, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezydenta Miasta Krakowa, Konsula Generalnego Stanów Zjednoczonych w Krakowie, Wydawnictwa ZNAK, Fundatorów i Inicjatorów Nagrody oraz Przewodniczący Zarządu i Dyrektor Stowarzyszenia Willa Decjusza.

Decyzją Kapituły laureatami Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello w 2020 r. zostali:

- w kategorii „Osoba”: **Hussein Koro Ibrahim Alqaidi** (Irak) zaangażowany na arenie lokalnej i międzynarodowej w liczne działania na rzecz wsparcia Jezydów i pomocy ofiarom ISIS,
- w kategorii „Organizacja pozarządowa”: **Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna”** (Białoruś) zajmujące się wsparciem prawnym dla ofiar pogwałcenia praw człowieka, obserwowaniem wyborów, edukacją i budowaniem świadomości praw człowieka, a także kampaniami na rzecz zniesienia kary śmierci,
- Nagroda Honorowa: **Marian Turski** (Polska) były więzień obozów koncentracyjnych Auschwitz i Buchenwald, który swoją działalnością od lat przyczynia się do zachowania wiedzy o zbrodniach i ofiarach nazizmu, będącej ostrzeżeniem dla przyszłych pokoleń przed zbrodniami na tle rasowym czy religijnym oraz przed wykluczaniem mniejszości; swoją działalnością Marian Turski uważliwia też na akty i mowę nienawiści.

– Laureaci Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello pokazują nam wszystkim, jak ważna jest troska o prawa człowieka, pokój i szeroko pojęta wolność połączona z szacunkiem i otwartością na innych. Ich historie i działalność to jednocześnie przypomnienie, że te wartości nie są dane raz na zawsze, że trzeba się o nie troszczyć, a czasem też bronić. W gronie tegorocznych laureatów znaleźli się: Marian Turski, Hussein Alqaidi oraz Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” – to trzy różne perspektywy doświadczania potrzeby wolności, promowania poszanowania praw człowieka i roli dialogu. Każda inna i każda tak bardzo ważna i potrzebna. Z każdej możemy się

dużo nauczyć – mówi Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa.

Laureaci Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello otrzymają statuetkę autorstwa Andrzeja Renesa, pamiątkowy dyplom oraz nagrodę finansową ufundowaną przez Sponsora – Grupę ZUE SA. Uroczysta ceremonia wręczenia nagrody odbędzie się 10 grudnia 2020 r. podczas gali online, po której laureaci wezmą udział w dyskusji panelowej zorganizowanej we współpracy z Fundacją New Diplomacy.

Honorowy patronat nad Polską Nagrodą im. Sérgio Vieira de Mello, Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka, objęli: Ambasador Federalnej Republiki Brazylii w Polsce, Ambasador Królestwa Szwecji w Polsce, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców.

Dodajmy, że w gronie dotychczasowych laureatów Polskiej Nagrody im. Sérgio Vieira de Mello znaleźli się m.in. Tadeusz Mazowiecki (Polska), Alaksandr Milinkiewicz (Białoruś), Krystyna Pryjomko-Serafin (Wielka Brytania), Leyla Ynus (Azerbejdżan), Pietro Bartolo (Włochy), Basil Kerski (Polska), czy Tamila Tasheva (Ukraina). Wśród uhonorowanych instytucji znalazły się między innymi: Helsińska Fundacja Praw Człowieka (Polska), Stowarzyszenie Memoriał (Federacja Rosyjska), Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć (Polska), Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu (Polska), Międzyreligijna Rada Albanii (Albania), Centrum Dialogu Międzyetnicznego i Tolerancji „Amalipe” (Bułgaria).

Dodatkowe informacje o tegorocznych laureatach:

Hussein Alqaidi jest Kurdem-jezydą. Urodził się w 1970 roku w Duhoku, w irackim Kurdystanie od czasów studenckich aktywnie zaangażowanym się w działalność organizacji pozarządowych i charytatywnych. Pracował m.in. we francuskiej organizacji Farmaceuci Bez Granic (Pharmaciens sans Frontières) i w irackim Caritas. Hussein Alqaidi ze wsparciem Rządu Regionalnego Kurdystanu w 2014 roku, po zajęciu jezydzkich ziem przez ISIS, organizował działania mające na celu odnajdywanie zaginionych, uwalnianie ich i pomoc w powrocie do normalnego życia oraz przezwyciężenia traumy. W sierpniu 2014 został szefem Biura Ratowania Porwanych Jezydów (Office of Rescuing Kidnapped Yazidis), którym kieruje do dziś.

Działa też w lokalnej, kurdyjskiej organizacji Dimdim Humanitarian Relief Foundation, która zajmuje się wsparciem osób uratowanych z rąk ISIS i dokumentacją ich losów. Hussein Alqaidi podróżuje po całym świecie, aby szukać wsparcia dla jezydów, zaświadczać o tym, co wydarzyło się w Szingal w 2014 roku, przekonywać społeczność międzynarodową do powszechnego uznania tej zbrodni za ludobójstwo i do pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności. Hussein Alqaidi i Biuro Ratowania Porwanych Jezydów współpracuje też z Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR), Międzynarodową Organizacją do spraw Migracji (IOM) oraz Misją Pomocy Narodów Zjednoczonych dla Iraku (UNAMI).

Współpracuje też z powołanym w 2017 roku przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych zespołem śledczym do spraw badania zbrodni ISIS, jak również z Pramilą Patten, Specjalnym Pełnomocnikiem Sekretarza Generalnego ONZ ds. przemocy seksualnej w konfliktach (Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict). Biuro współpracuje też z innymi jezydzkimi organizacjami międzynarodowymi.

Hussein Alqaidi, fot. Stowarzyszenie Willa Decjusza / materiały prasowe

Centrum Obrony Praw Człowieka „Wiosna” to ogólnonarodowa pozarządowa organizacja praw człowieka powstała na Białorusi w 1996 roku na fali pierwszych protestów przeciwko reżimowi Łukaszenki z siedzibą w Mińsku i oddziałami w większości białoruskich miast. W 2003 roku „Wiosnę” bezprawnie zdelegalizowano za rolę, którą organizacja odegrała jako obserwator wyborów prezydenckich w 2001 r. Kontynuuje działania mimo szykan i jest obecnie największym stowarzyszeniem wspierającym prawa człowieka na Białorusi.

Priorytetami centrum są wsparcie prawne dla ofiar pogwałcenia praw człowieka, obserwowanie wyborów, edukacja i budowanie świadomości praw człowieka, monitorowanie więzień oraz kampanie na rzecz zniesienia kary śmierci.

Wiosnę często dotykały organizowane przez rząd represje za odważne działania pozwalające wydobyć na światło dzienne przypadki pogwałcenia praw człowieka przez reżim Łukaszenki. Wielu członków „Wiosny” aresztowano a następnie skazano w pokazowych procesach. W 2011 roku, na podstawie spreparowanych zarzutów, skazano jej lidera Alesia Bialiatskiego na trzy lata więzienia. We wrześniu 2020 roku, zaaresztowano Marfę Rabkową, aktywistkę stojącą na czele ochotników „Wiosny” – podobne przypadki liczono w setkach. W październiku 2020 roku, Andrejowi Chapiukowi, jednemu z ochotników „Wiosny”, postawiono zarzuty kryminalne. Licząc się nawet z wysokim poziomem ryzyka, do „Wiosny” dołączyły setki nowych ochotników.

Po sfałszowanych wyborach prezydenckich w sierpniu 2020 roku „Wiosna” była jedną z najważniejszych krajowych grup zajmujących się prawami człowieka, które skupiły się na dokumentacji pokłosa stanu określonego jako najgorszy kryzys praw człowieka w historii Białorusi. W ciągu zaledwie trzech miesięcy, aktywiści „Wiosny” wspomogli tysiące ludzi; swoją działalność na rzecz rządów prawa oraz podstawowych praw i wolności będą prowadzić nadal, pomimo wszelkich przeszkód.

Aleś Bialatski, fot. Stowarzyszenie Willa Decjusza / materiały prasowe

Marian Turski urodził się 26 czerwca 1926 r. w Druskiennikach. Był więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz i Buchenwald. W marcu 1965 uczestniczył w zorganizowanym przez Martina Luthera Kinga marszu przeciwko segregacji rasowej na południu USA z Selmy do Montgomery.

Jest historykiem, kierownikiem działu historycznego tygodnika „Polityka”, przewodniczącym Stowarzyszenia Żydowskiego Instytutu Historycznego, jednej z najstarszych organizacji społecznych działających w Polsce na rzecz upamiętnienia historii i kultury Żydów. Aktywnie działa jako przewodniczący Rady Muzeum Historii Żydów Polskich, a także jest członkiem Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej.

Został odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Zasługi I Klasy Orderu Zasługi Republiki Federalnej Niemiec za zasługi na rzecz stosunków polsko-niemieckich. Jest również członkiem Rady Społecznej działającej przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. W 2015 roku został odznaczony Odznaką Honorową RPO. W 2018 roku otrzymał

**Magiczny
Kraków**

honorowe obywatelstwo Miasta Stołecznego Warszawy.

Swoją działalnością przyczynia się aktywnie do zachowania wiedzy o zbrodniach i ofiarach nazizmu, będącej ostrzeżeniem dla przyszłych pokoleń przed popełnianiem zbrodni na tle rasowym czy religijnym, przed wykluczaniem mniejszości. Marian Turski uwrażliwia na akty i mowę nienawiści.

Marian Turski, fot. Franek Mazur / Stowarzyszenie Willa Decjusza / materiały prasowe